

Kérdőíves kutatás a 65 éves és idősebb személyekkel foglalkozó szakemberek idősödéshez, szociális szolgáltatásokhoz, aktív idősödéshez és ezen témákhoz kapcsolódó képzési szükségleteiről

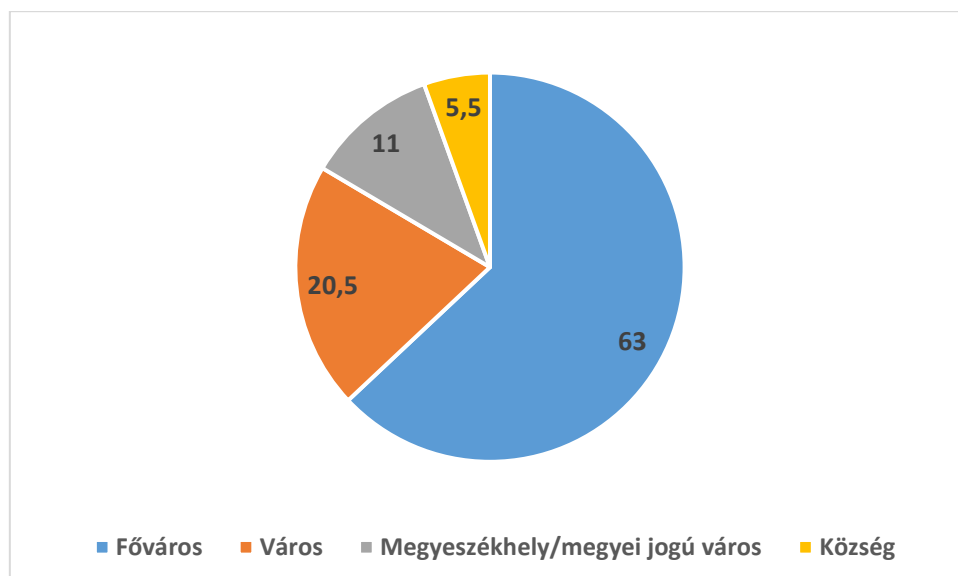
1. Kitöltőkre vonatkozó adatok

1.1. Szocio-demográfiai változók

A beérkező adatok tisztítását követően a 65 éves és idősebb személyekkel foglalkozó szakembereknek szóló kérdőívben összesen 73 kitöltést (érvényes válaszadót) regisztráltunk. Az eredeti adatbázisból a kérdőív éles kitöltését megelőző 5 db teszt kitöltés került törlésre. A kérdőív kitöltése 2023. 09. 18 és 2023. 09. 30 között zajlott online felületen és papír alapon.

A válaszadók döntő többsége (95,9%) nő, csupán a válaszadók 4,1%-a férfi. A válaszadók legnagyobb része (63%) a fővárosban él, 20,5%-uk városban, 11%-uk megyeszékhelyen/megyei jogú városban és csupán 5,5%-uk községben (1. ábra).

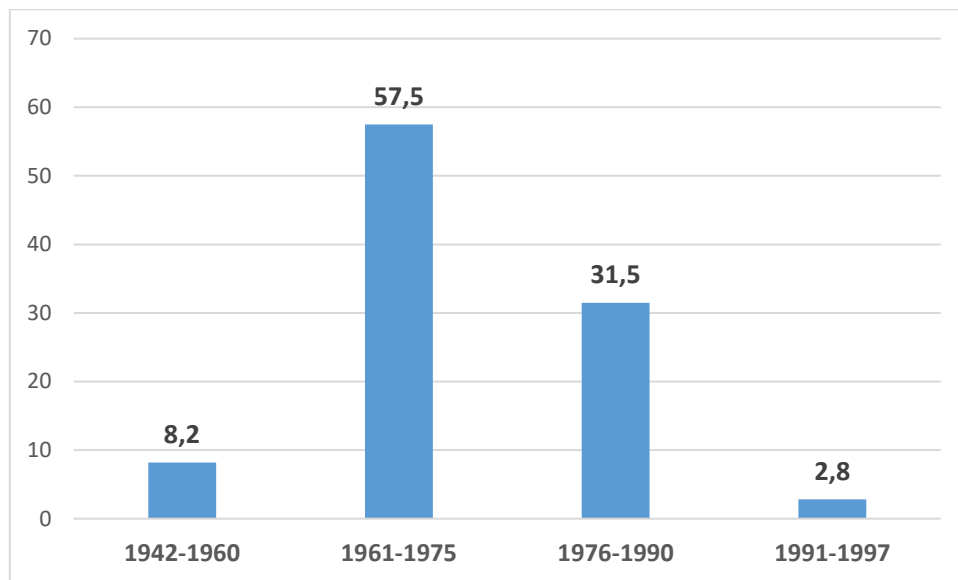
1. ábra Válaszadók megoszlása lakott településük típusa szerint (%) (N=73)

A legmagasabb befejezett iskolai végzettség alapján a válaszadók között középfokú (53,4%) és felsőfokú (46,6%) iskolai végzettséggel bírók szerepelnek.

A születési éveket az áttekinthetőség egyszerűsítése érdekében 4 csoportra bontottuk (2. ábra).

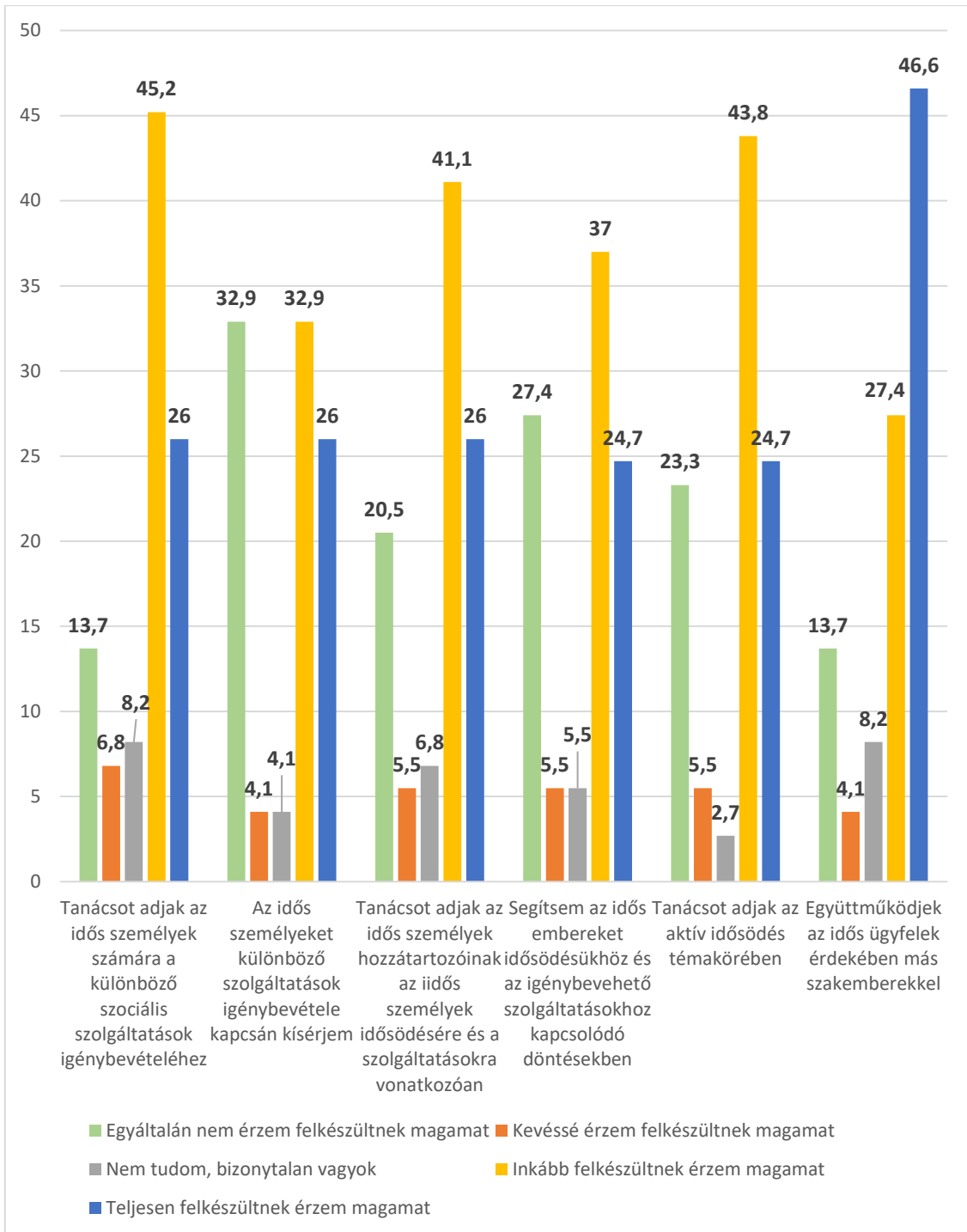
2. ábra A válaszadók megoszlása korcsoportok szerinti bontásban (%) (N=73)

1.2 A szubjektív kompetenciák erősségének alakulása az ügyfelekkel és hozzátartozóikkal végzett munka során

A válaszadó szakembereknek egy 5 fokú skála segítségével meg kellett ítélniük, hogy mennyire érzik felkészültnek magukat bizonyos az időssekkel és hozzátartozóikkal végzett munkafeladatok kapcsán. A munkafeladatok esetében jellemzően az „inkább felkészültnek érzem magamat”, a „teljesen felkészültnek érzem magamat” és az „egyáltalán nem érzem magamat felkészültnek” válaszok domináltak. Elsősorban az „aktív idősödéshez kapcsolódó tanácsadás”, az „idősek szolgáltatások igénybevétele kapcsán történő kísérése” valamint „az idősek saját idősödéséhez és az igénybevehető szolgáltatásokhoz kapcsolódó döntésekben való támogatása” voltak azok a témák, melyekben a legnagyobb arányban jelölték meg a válaszadók, hogy egyáltalán nem érzik felkészültnek magukat. A legnagyobb biztonsággal az „együttműködjenek az idős ügyfelek érdekében más szakemberekkel” témával kapcsolatban nyilatkoztak a kitöltők.

3. ábra Szubjektív felkészültség aránya meghatározott témaköröket illetően (%) (N=73)

A korcsoportos bontás és a felkészültség érzése a megadott témakörök kapcsán nem mutatott szignifikáns összefüggést. A felkészültséget mérő 5-fokú Likert skálából adódóan lehetőség nyílt egy pontszám kialakítására minden egyes válaszadó esetében, mely mutatta, hogy összességében, szubjektív megítélésük alapján a megadott témákat tekintve mennyire

felkészültek. A pontszám kialakításánál mind a 6 felkészültséget mérő témakörben a kapott válaszok a következő pontrendszer szerint alakultak:

0 – „nem tudom, bizonytalan vagyok”

1 – „egyáltalán nem érzem felkészültnek magam”

2 – „inkább nem értem felkészültnek magam”

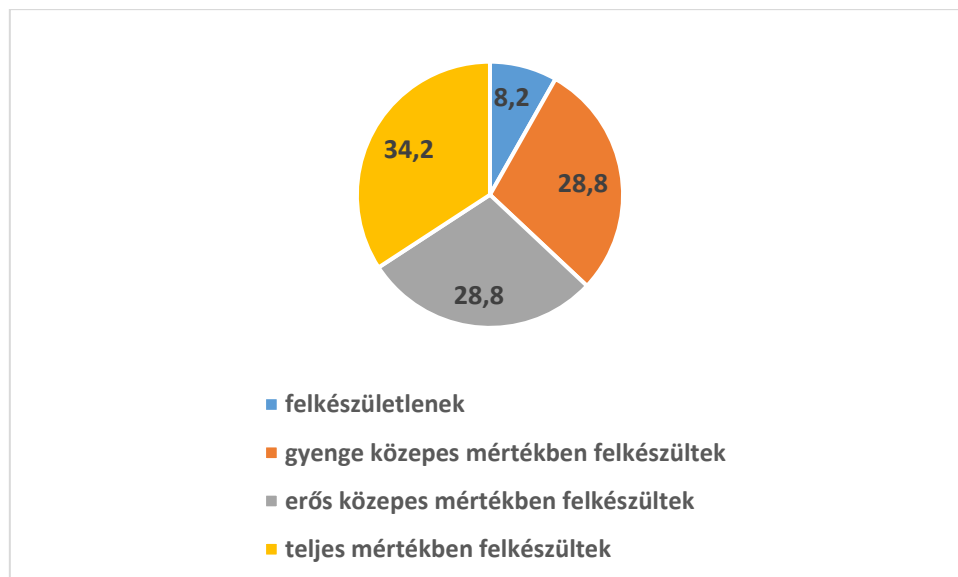
3 – „inkább felkészültnek értem magam”

4 – „teljes mértékben felkészültnek érzem magam”

Ennek mentén mind a 6 csoportban adott válaszok értékei összeadásra kerültek. A legjellemzőbb a 12 és 18 pontot gyűjtők csoportja volt. A könnyebb átláthatóság érdekében az összes válaszadó összesített pontszámait 4 csoportba soroltuk:

- felkészületlenek (0-6 pont között)
- gyenge közepes mértékben felkészültek (7-12 pont között)
- erős közepes mértékben felkészültek (13-18 pont között)
- teljes mértékben felkészültek (19 pont felett)

4. ábra *Csoportosított felkészültségi pontok szerinti megoszlása a válaszadóknak a megadott témákban (%) (N=73)*

A 4. ábra alapján is egyértelmű, hogy a válaszadók egy jelentős része saját szubjektív megítélése alapján „erős közepes mértékben felkészült” vagy „teljes mértékben

felkészültnék” érzi magát, de nem szabad megfélekezni a „felkészületlen” és „gyenge közepes mértékben felkészült” válaszadók csoportjáról sem, akik összesen a minta 37%-át jelentik.

A szakemberek jellemzően (64,4%) az idős személlyel és hozzátartozójával is beszélnek, amikor tájékoztatásra, információ átadásra került a sor. Ritka, csupán 8,2%-ában a válaszoknak fordult az elő, hogy kizárólag a hozzátartozóval beszéltek volna.

A válaszadók úgy látják, hogy elsősorban (46,6%) a döntéseket, pl.: a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatban az idős személy és hozzátartozója/hozzátartozói közösen hozzák meg. 28,8%-ban kizárólag az érintett idős hoz döntést, míg ettől nem sokkal lemaradva 24,7%-ban a döntés csak a hozzátartozók kezében van és ők hozzák azt meg.

1.2 A tervezett képzésre vonatkozó igények összefoglalása

A válaszadók jelölhették, hogy egy jövőbeli képzés során mely témák érdekelnék őket. A kérdés során több téma megjelölésére is lehetőségük volt. Az 1. táblázatban az egyes megadott témakörök mentén jelenik meg, hogy az adott témát a 73 válaszadó hány %-a jelölte meg, mint őt érdeklőt. A legmagasabb érdeklődés az „idős személy szükségletei szerinti szolgáltatás időben történő biztosítása” témát övezte, de nem sokkal maradtak le az „aktív idősödés lehetőségei az idősök számára nyújtott szolgáltatásokban” és az „idős személyek támogatása az állapotváltozásukhoz történő alkalmazkodásban” témák sem. A válaszok így mutatnak összefüggést a szubjektív felkészültséget vizsgáló korábbi kérdés eredményeivel, hiszen a szolgáltatások és az aktív idősödés témáiban megítélésük szerint magasabb volt a felkészületlen válaszadók aránya. Az itt megjelölt témákban továbbá fontos még kiemelni, hogy a válaszadók számára igen érdekes lenne saját lelki egészségük megőrzéséről hallani, ennek lehetőségeit, az ide vonatkozó jó gyakorlatokat megismerni. Az időskori szexualitás, mint sok esetben tabu téma, és az előzetes jognyilatkozat fogalma került megjelölésre a legritkábban.

1. táblázat A válaszadók megadott témák iránti érdeklődése (%) (N=73)

Megadott témák	Válaszadók hány %-a jelölte az adott témát
Aktív idősödés, ennek lehetőségei az idősek számára nyújtott szolgáltatásokban	48,7
Az idős személy szükségletei szerinti szolgáltatás időben történő biztosítása	51,3
Idős korban jellemző testi-lelki változások	33,3
Családi szerepek változása idős korban	32,1
Idős személyek támogatása az állapotváltozásukhoz történő alkalmazkodás folyamatában	48,7
Idős személyek támogatása a halálfélelemmel való szembenézésben	29,5
Előzetes jognyilatkozat fogalma, jelentősége	16,7
Szexualitás idős korban	12,8
Lelki egészségem erősítése idős személyek és hozzátartozóik támogatása során	42,3
Jó gyakorlatok megismerése	46,2
Egyéb	16,7